

Chci tě znát

Hospodine, zkoumáš mě a znáš mě. (Ž 139:1)

1. čtení: Lukáš 19:1-10

Hlavní čtení: Žalm 139:1-12

ÚVOD: NÁROČNÁ DISCIPLÍNA

Milí bratři, milé sestry,

nedávno jsem vysvětloval členům staršovstva, že rodinná neděle je náročná disciplína. Proč náročná? Snad proto, že musím mluvit k dětem? Ne, tak tomu určitě není. Já si s dětmi povídám rád. Náročné je rodinnou neděli připravit. V tom je zakopaný pes. Jen si to vezměte: Tolik neznámých a proměnných! Klasické bohoslužby můžeme přirovnat k rovnici: $1 + 2 + 3 = 6$. Oproti tomu rodinné bohoslužby lze přirovnat k rovnici o mnoha neznámých. Třeba: $2 + a + b + 3 + c = d$. Tak například: My nikdy dopředu nevíme, kolik dětí na tyto bohoslužby přijde. A kolik z těch dětí, které na bohoslužby přijdou, se zúčastní biblického programu. Nevíme, jaké bude jejich složení, třeba věk, znalosti, dovednosti, nebo do jaké míry nám budou vstupovat do připraveného programu. Budou příliš pasivní? Nebo budou příliš aktivní? Přijdou rychle na řešení problému, který jim předložíme? Budou hledat dlouho předmět schovaný v kostele? Nebo uslyšíme po pěti vteřinách zrudlý výkřik: *To bylo lehké!* A jak dlouhý ve výsledku bude připravený program?

Když se nad tím ovšem zamyslíme, není tomu nakonec podobně i při přípravě klasických bohoslužeb a klasického kázání? Copak já dopředu vím, kdo z vás zrovna přijde na nedělní bohoslužby? A i kdybych věděl přesný počet a přesná jména těch, kteří se daných bohoslužeb zúčastní, copak já dopředu vím, s čím přicházíte? Co přesně vás trápí? Z čeho aktuálně máte radost? Co zaměstnává vaši mysl? Co v danou chvíli prožíváte? Zda jste víc zabraní do minulosti, nebo vás zaměstnávají úkoly a překážky, které ještě nenastaly? Co vás bolí? A co vás bolet přestalo? Jak jste se vyspali? Budete poslouchat pozorně celé kázání, nebo pochytíte maximálně jednu či dvě myšlenky? Jaký budete mít dojem z biblického textu? A jaký budete mít dojem z kázání? *Nudí mě to? Nevím, o čem mluvím? Ztratil jsem se? To mě teda vytočil. Řekl to pěkně...*

Bratři a sestry, vždyť se to všechno podobá spíš loterii! Přece jen: Netrávíme spolu všechn možný čas, abychom se navzájem dokonale poznali. Vždyť já se kolikrát nevyznám ani sám v sobě! Jak bych mohl dokonale znát vás všechny? Spoléhat se na vedení Ducha svatého: To pro nás kazatele není možnost. To je naprostá nutnost! Naprostá nutnost: Věřit, že Bůh vám každou neděli něco důležitého sdělí. Věřit, že vás Bůh nenechá odejít bez toho, aniž by k vám on sám promluvil. Byť třeba úplně jinak než slovy kazatele.

To on vás totiž dokonale zná. Mnohem lépe než já. On vás zná dokonce mnohem lépe, než vy znáte sami sebe. On také dobře ví, co v hloubi srdce potřebujete slyšet.

I. BŮH NÁS CHCE ZNÁT

A právě o tom dnes žalmista zpívá. On věří, že ho Bůh dokonale zná. Že Hospodin vynakládá všechno své úsilí, aby ho dobře poznal. Že ho zkoumá. Že ho studuje. Že pročítá život tohoto věřícího člověka ve všech jeho polohách, v každém okamžiku jeho životní cesty. A protože ho Bůh skvěle zná, pak také dokáže velmi dobře odhadnout, co žalmista bude či chce dělat. Protože ho Bůh má přečteného od hlavy až k patě, umí velmi dobře pochopit žalmistovo další směřování. Protože Bůh je s ním od chvíle, kdy se spermie jeho otce spojila s vajíčkem jeho matky, kdy se tedy začal utvářet žalmistův život v lůně jeho maminky, může dobře odhadnout, celkem přesně předpokládat další minuty, hodiny, dny a roky jeho života. Co se mu honí hlavou. Co řekne. Co udělá.

- *Sleduješ mou stezku i místo, kde ležím, všechny moje cesty jsou ti známy. Ještě nemám slovo na jazyku, a ty, Hospodine, víš už všechno.*

Nemyslím si, že by žalmista věřil, že Hospodin naplánoval jeho život do posledního detailu. To by pak nezbyl žádný prostor pro překvapení. To by pak úplně zmizela svoboda člověka, kterou nám Bůh přece dal do vínku. To by se pak vztah Boha k nám podobal spíše vztahu loutkaře k loutkám nebo vztahu programátora k počítačům. O živém vztahu živých bytostí, Boha a člověka, by v takovém případě těžko mohla být řeč.

Ne, Bůh nás pozorně pozoruje, pečlivě studuje, detailně zkoumá, trpělivě poznává, a to každíčkou sekundu našeho života. Naše činy, naše gesta, naše slova, naše myšlenky. Dokonce i ty myšlenky, které jsou nám samým skryté. Které se odehrávají v temných hlubinách duše. A i takové nápady, které skrýváme před druhými lidmi. U kterých si přejeme, aby o nich ani Bůh neměl páru.

Bratři a sestry, ke komu přirovnáme Boha? K biologovi, který čte celou lidskou DNA? K matematikovi, který luští obtížnou rovnici? K lingvistovi, který proniká do tajů mrtvých jazyků? K ekonomovi, který sleduje pohyb světového kapitálu?

Jistě, nikdo z nich se nemůže věnovat svému oboru bez zaujetí, bez vášně, bez touhy po poznání. A možná by někdo z nich řekl, že svou disciplínu opravdu miluje. Dobře. Ale miluje matematik víc své rovnice než své děti? Miluje biolog písmenka DNA víc než svou manželku? Miluje ekonom čísla v počítači víc než své rodiče? V ideálním případě láska k lidem vítězí na celé čáře. Láska k lidem musí být silnější než láska k číslům, písmenům, hmotě. A vůbec: Skutečná láska je možná jen k druhým lidem. Protože milovat člověka znamená chtít pro toho člověka dobro za každou cenu.

A Boží poznávání je prodchnuté láskou. On se rozhodl, že nás bude zkoumat a poznávat, protože mu za tuto námahu stojíme. Jako by říkal: *Já tě znám, protože tě chci znát. Já tě zkoumám, protože tě chci zkoumat. Ty mi stojíš za to, abych tě znal. Ty jsi mému srdci tak drahý, že o tobě chci vědět úplně všechno. Chci vědět, z čeho se raduješ a proč pláčeš. Čeho se bojíš a z čeho strach nemáš. Kdy si věříš a kdy si nevěříš. Chci vědět, do čeho se chceš pustit, co máš za lubem, čím se zabýváš, co naplňuje a utváří tvůj život.*

Ne, Bůh není chladný, byť velice chytrý vědec. Bůh je Otec, který nás miluje vřelou, vášnivou, horoucí láskou. Ježíš Kristus je manžel, který důvěrně zná církev, svou nevěstu. Nebo pastýř, který zná své ovečky. Který přišel do našeho světa, aby nás dokonale poznal. Jak říká v Janově evangeliu:

- *²⁷ Moje ovce slyší můj hlas, já je znám, jdou za mnou ²⁸ a já jim dávám věčný život: nezhynou navěky a nikdo je z mé ruky nevyrvé. (J 10:27-28)*

Proč nás Kristus zná? Protože mu za to stojíme. Protože si nás zamiloval, což stvrdil svou vlastní krví na Golgotě. Proč nás zkoumá? Protože při nás chce stát a být nám ku pomoci, abychom v životě obstáli, abychom nepromrhali a nepromarnili čas nám svěřený. Je nám stále nablízku, protože pro každého z nás chce dobro.

Jako by Bůh dnes říkal: *Přede mnou neutečeš, člověče. Přede mnou nezdrhneš, ani když se vydáš na kraj světa, ani když se budeš schovávat sto metrů pod zemí, ani když se necháš obestřít temnotou. Přede mnou neutečeš. A to ti slibuji, přestože moc dobře vím, že přede mnou někdy utíkáš. Budu s tebou, přestože vím, že byly či jsou ve tvém životě okamžiky, kdy se mnou být nechceš. Kdy chceš být jen sám se sebou a žít si jen pro sebe. Víím, že pro tebe není dobré, aby se mé a tvé cesty nadobro rozešly. A proto budu s tebou i v takových chvílích. Bratři a sestry, toto své odhodlání být pořád s námi Bůh potvrdil v Ježíši Kristu. Přišel mezi nás. Stal se jedním z nás. A když Kristus odcházel k Otcí, řekl svým učedníkům ta známá slova plná útěchy a naděje:*

- *A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. (Mt 28:20)*

Tím nikoho z nás nechtěl vystrašit. Tím nikoho z nás nechtěl vyděsit. Tím nikoho z nás nechtěl vyvést z míry a znejistit. Tím nás všechny chtěl potěšit, uklidnit, pohladit. Jeho stálá přítomnost v našem životě totiž neznamená ohrožení naší existence, ale podporu, pomoc, posilu, útěchu a povzbuzení. Prostě pohlazení na duši. Slovy žalmisty:

- *Sevřel jsi mě zezadu i zpredu, svou dlaň jsi položil na mě.*

II. BŮH CHCE, ABYCHOM HO ZNALI

A ještě to domysleme, bratři a sestry. Bůh nás natolik miluje, že nás nejen zná, ale že se nám dokonce i dává poznat. Třeba skrze své slovo, které k nám po celý život promlouvá. Bez jeho slova, bez jeho Ducha, co bychom o Bohu věděli? Možná bychom tušili, že nad námi „něco“ je. Ale věděli bychom, že to „něco“, nebo ten „někdo“ má o nás zájem? Že mu na nás záleží? Že mu na nás záleží, i když se nám nedaří? I když je nám zle? I když se cítíme pod psa? I když nám někdo ublížil? I když jsme slabí a nemohoucí? I když stárneme? A dokonce i když umíráme? Skutečně mu na nás záleží, i když jsme leccos pohnojili a pokazili? I když jsme promrhali dary, které jsme od něj dostali? I když jsme pošramotili vztahy s druhými lidmi? I když jsme selhali a zklamali sami sebe, druhé lidi i Boha samotného? Copak bychom o Božím bezpodmínečném zájmu věděli, kdyby nám to nesdělil skrze své slovo? Copak bychom o jeho veliké lásce věděli, kdyby nepřišel mezi nás v Ježíši Kristu? Starou belu bychom věděli, nebýt Božího slova, nebýt Ježíše Krista.

Bratři a sestry, žalmista nevelebí Boha za to, jaký je Bůh sám ve své věčnosti a dokonalosti. Dnešní žalm nechválí Hospodina za to, že Bůh je vševědoucí a všudypřítomný. Tento biblický oddíl nevyvyšuje Boha za jeho božské vlastnosti. Ani za to, že Bůh všechno ví a všechno zná. Ani za to, že všude byl, všude je a všude bude. Žalmista chválí Boha za to, že Bůh chce znát právě nás. Že právě s námi chce být. A tak se přidáváme k jeho slovům úžasu:

- *Nad mé chápání jsou tyto divy, jsou nedostupné, nestačím na to.*

Modlitba:

Ano, nad naše chápání je především div tvé lásky, Pane náš. Ohromuješ nás svým věděním, kterému nerozumíme. Ohromuješ nás svou stálou přítomností, což nám nejde na rozum. Ale co náš mozek nedokáže pobrat a co naše srdce jen těžko přijímá, je tvá láska, Pane, v Kristu potvrzená. Tvá dokonalá láska vůči nám. A za tu především tě dnes chválíme! Amen.